

ΙΝΣΤΙΤΟΥΤΟ ΦΙΛΟΣΟΦΙΚΩΝ ΕΡΕΥΝΩΝ
[www.philosophical-research.org]

ΣΕΜΙΝΑΡΙΑ
ΙΣΤΟΡΙΚΟΦΙΛΟΣΟΦΙΚΟΥ ΛΟΓΟΥ
ΑΠΟΣΤΟΛΟΣ Α. ΠΙΕΡΡΗΣ

ΚΥΚΛΟΣ ΚΗ΄
ΠΕΡΙΟΔΟΣ 2014 - 2015

Το Νόημα της Ιστορίας

Σεμινάριο 12^ο

Πέμπτη 19^η Φεβρουαρίου 2015

[Έκτο Μανιφέστο επικαιρικό,
Δωρικών Πραγματειών συνέχεια και το Σεμινάριο]

ΥΠΕΡΗΦΑΝΟΣ ΕΠΑΙΤΗΣ ΔΕΝ ΥΠΑΡΧΕΙ - ΟΥΤΕ ΑΞΙΟΠΡΕΠΗΣ ΠΙΘΗΚΟΣ

Παραβολή.

«Είπε ο Πίθηκος στον Άνθρωπο: δεν σκέφτεσαι καλά.

Και ο Άνθρωπος γελώντας θυμωμένα παρατήρησε: δεν σκέφτεσαι.

Και πρόσθεσε λυπημένα: αλοίμονο στους ανθρώπους σου.

Γιατί κατά κακή τύχη σε εκείνη την χώρα πίθηκοι κυβερνούσαν ανθρώπους».

Στην χώρα υπάρχει Καθεστώς που πιθηκίζει Ευρώπη. Και υπάρχει ο Ελληνικός Λαός. Δύο Ελλάδες, η Αλλοτριωμένη και η Αυθεντική. Και σκοπός είναι να συντρίψουμε την Ψεύτικη.

Η ανώμαλη κατάσταση αυτή βαραίνει και μας τυραγνάει από το 1836. Πήρε νοσηρή φόρα τις τελευταίες δεκαετίες μετά το 1955. Και φυσικά ωδήγησε, όπως ήταν προβλέψιμο με μαθηματική βεβαιότητα, στην καταστροφή.

Ο Πίθηκος δεν μπορεί να τα καταφέρει με Ανθρώπους. Ούτε μπορεί να κάνει καλύτερα από ανθρώπους τα ανθρώπινα πράγματα. Έτσι είναι γελοίο να παριστάνει το Καθεστώς εδώ τους καλύτερους Ευρωπαίους από τους κύριους φορείς της Ευρωπαϊκής ουσίας.

Είναι πιθηκίσια αναίδεια να κάνει σαν να μιλάει το Καθεστώς του Πιθηκισμού στην χώρα επί ίσοις όροις με αυτούς τους οποίους πιθηκίζει.

Οι εγχώριοι Πίθηκοι της Ευρώπης θέλανε πάντα προστασία από την Ευρώπη. Το Καθεστώς χρειαζόταν τους Προστάτες που πιθήκιζε, για να κατατρέχει τον Ελληνικό Λαό. Από καιρού εις καιρό προκαλεί την πειθαρχική τιμωρία από τους Προστάτες όταν αισθάνεται ότι ο Λαός χρειάζεται εθνική διέγερση. Τότε λέει Όχι χωρίς να το εννοεί, μόνο για να τιμωρηθεί η χώρα, και μετά να πειθαρχήσει. Έτσι νομίζει ότι εκτονώνει την λαϊκή αντίδραση, όταν φθάσει σε επικίνδυνο βαθμό έντασης, με έκρηξη προμελετημένα αναποτελεσματικού «πατριωτισμού». Δεν χρειάζεται να μας το λεν επιφανείς ξένοι αυτό για να το ξέρουμε.

Έτσι αναγκαστικά συμπεριφέρεται ο Πίθηκος προς Αυτόν που πιθηκίζει. Πάντα υπακούει και από καιρού εις καιρό έχει ανάγκη την τιμωρία. Το τραβάει και το πιθηκίσιο αίμα του.

Το Όχι του Πιθήκου δεν είναι το Όχι του ελεύθερου Ανθρώπου. Με το σπάνιο Όχι του ο Πίθηκος απλά ζητιανεύει κατανόηση και βοήθεια. Το Όχι του Ελεύθερου είναι πάνω από όλα Όχι στην αλλοτριώσή του. Το Όχι του Πιθήκου ακολουθείται, μετά την κλωτσιά που τρώει, από το δουλικό Ναι σε κάτι χειρότερο από αυτό που έδειξε να αρνείται. Το Όχι του Ελεύθερου συνεχίζεται από ένα εκκωφαντικό ΝΑΙ αυτοκατάφασης. Το Όχι στην θυσία των Θερμοπυλών θα ήταν μανιώδης αποκοτιά και όχι θρίαμβος αν δεν ωδηγούσε στο υπέρλαμπρο Ναι της Σαλαμίνας.

Οι πίθηκοι του Καθεστώτος δεν κοροϊδεύουν πια τον περιούσιο Ελληνικό Λαό. Έχει δικη ο Ξένος που μας οικτρίζει γιατί ανεχόμαστε το Καθεστώς στη χώρα.

Η αξιοπρέπεια και υπερηφάνεια δεν είναι συναίσθημα, δεν είναι μια συγκινησιακή φόρτιση. Είναι η θυμοειδής γνώση προβολής Δύναμης. Χωρίς ισχύ η επίκληση «αξιοπρέπειας» και «υπερηφάνειας» είναι είτε ανόητο θράσος υπερεκτίμησης εαυτού είτε αίτηση οίκτου από τον πραγματικά Ισχυρό. Το Θάρρος θέλει δύναμη. Το θράσος της αδυναμίας είναι απεχθές. Όλοι ξέρουν ότι σημαίνει επαιτεία.

Υπερήφανος είναι ο άξιος και δυνατός. Ο Ελληνικός Λαός είναι. Το Καθεστώς δεν είναι.

Να αποτινάξουμε επιτέλους τον εξευτελισμό της συμπεριφοράς της Ψωροκώσταινας. Να κάνεις διαδοχικά και εναλλάξ τον καμπόσο και τον κακομοίρη.

Τη γλώσσα της αλήθειας όλοι την τιμούν. Τον λόγο της πραγματικότητας όλοι τον σέβονται. Τον καυχησιάρη όλοι περιγελούν. Και τον αδύνατο που κομπορρημονεί ενώ ικετεύει, ικετεύει ακόμη και για φραστικές διεξόδους χωρίς ουσιαστικό περιεχόμενο, όλοι τον περιφρονούν.

Και κάτι ακόμη. Δεν είναι αξιοπρέπεια και υπερηφάνεια να κολλάς με κάθε τρόπο και αντί παντός αντιτίμου σε κάτι στο οποίο δεν ταιριάζεις. Είναι εξευτελισμός. Το αναγκάζεις να σε φτύσει ενώ θα σε σεβόταν αν ήσουν ο εαυτός σου.

Πρώτα να είμαστε ίσοι εμείς με τον εαυτό μας βασιζόμενοι στην τριπλή ταυτότητα της Ελλάδας (πολιτισμική, γεωπολιτική, λαϊκή), και μετά να ζητάμε ίση μεταχείριση από τους άλλους. Ειδάλλως απλά επαιτούμε, με τον ανοίκειο και πολλές φορές βδελυρό τρόπο του επίμονου και ενοχλητικού ζητιάνου.

Και για να τελειώνουμε: Ο Ελληνικός Λαός δεν θέλει να μας λυπηθούν και έτσι για αυτό να μη μας τσαλαπατήσουν τα αισθήματα αξιοπρέπειας και υπερηφάνειας.

Ο Ελληνικός Λαός δεν θα συγχωρήσει από το Καθεστώς και τους πολιτικούς υπηρέτες του αίτημα οίκτου προς τους Προστάτες που ενδύεται τον μανδύα αξιοπρέπειας και υπερηφάνειας απλά κάνοντας τον δύσκολο ενώ ζητάει φραστική διέξοδο για πλήρη υποχώρηση.

Ο Ελληνικός Λαός δεν θα ανεχθεί «αξιοπρεπή κολοτούμπα» και «υπερήφανη αναδίπλωση». Έχουμε πήξει από τις ξύλινες ψωροαλαζονείες δεξιόθεν και αριστερόθεν. Τις πετάμε στα σκουπίδια.

Ο άνθρωπος, και κάθε ανθρώπινη συσσωμάτωση, δρα πάντα για το συμφέρον του – για την ύπαρξη και την ανάπτυξη του εαυτού του. Και η συμπεριφορά του ενστικτωδώς ή συνειδητά κυβερνάται από μια ορισμένη ζυγαριά αξίας, μια κλίμακα ιεραρχική προτεραιοτήτων στην επιδίωξη του συμφέροντός του. Αυτή είναι η στέρεη βάση κάθε πολιτικής. Τα άλλα είναι ιδεοληψίες, είναι ή ηλιθιότητα ή κρυφή αντζέντα. Όποιος μιλάει κατά του Αγίου Συμφέροντος χάνει σε αξιοπιστία.

Και να γιατί.

Για κάθε χώρα υπάρχει μια και μόνη ορθή στρατηγική στόχευση γιατί υπάρχει ένας και μόνον αντικειμενικός σκοπός: να είναι δυνατή. Το συμφέρον της χώρας πλέκεται περίξ του υπέρτατου ζωτικού της συμφέροντος, της ισχύος της.

Η ισχύς μιας χώρας είναι τρισδιάστατη.

Πρώτιστα συνίσταται στην αποφασιστική καλλιέργεια της πολιτισμικής της ταυτότητας. Πολιτισμός υψηλός και πολιτισμός βιοτικός είναι κατά βάση ιδιαίτερος τρόπος σκέψης και συγκεκριμένη αξιολογική κλίμακα, ένα ορισμένο μέτρο αλήθειας και μια ορισμένη ζυγαριά αξίας. Αυτά διαφέρουν από πολιτισμό σε πολιτισμό και από αυτά εξαρτώνται τα πάντα του ανθρώπινου βίου, τέχνη και τρόπος ζωής, θρησκευτικό βίωμα και οικονομική δράση, συμπεριφορά και κίνητρα και ηθική και αισθητική.

Πρώτα από όλα λοιπόν η ισχύς μιας χώρας θεμελιώνεται στη μαξιμαλιστική επίδειξη της πολιτιστικής της ταυτότητας. Μια χώρα που πιθηκίζει αλλότριο πολιτισμό δεν πρόκειται να έχει ποτέ πραγματική δύναμη. Δανεική Δύναμη είναι γελοία έννοια και ποταπή ιδεοληψία. Η ενεργή πολιτισμική ταυτότητα αποτελεί λοιπόν τη πρώτη και **Σοφή, Πνευματική Δύναμη** μιας χώρας.

Μετά είναι η **Σκληρή Δύναμη**: η αμυντική και επιθετική θωράκιση και εξοπλισμός μιας χώρας. Είναι προφανές ότι αυτή έχει κρίσιμη σημασία. Η στρατιωτική ισχύς δε αποτελεί προβολή της γεωπολιτικής σημασίας της χώρας ως η σθεναρή χειρ της δυναμικής του χώρου.

Και τέλος η **Μαλακή Δύναμη**, όχι λιγότερο ισχυρή επειδή είναι ελαστική. Ερείδεται στη λειτουργικότητα της κοινωνίας. Όταν ο Λαός έχει το σύστημα που ταιριάζει στον ιδιοχαρακτήρα του, τότε μεγιστοποιείται η ατομική και συλλογική δραστηριότητα και μεγιστοποιείται η αποτελεσματικότητά της. «Σύστημα» σημαίνει τις δομές συμβίωσης των ανθρώπων σε κοινωνία, περιλαμβάνει συνεπώς πολιτειακή θέσμιση, δικαϊκό σύστημα, οικονομική διάρθρωση. **Η αρχή της ορθολογικής κατανομής ικανοτήτων, ρόλων και πόρων σε μια κοινωνία είναι γενικού κύρους. Ένα σύστημα υπακούει σε αυτή την αρχή όταν και μόνον όταν είναι το οικείο, αρμόζον σύστημα του συγκεκριμένου Λαού, αυτό που του ταιριάζει, αυτό που χρειάζεται και θέλει για να λειτουργήσει στο μέγιστο των δυνατοτήτων του.**

Τα συγκριτικά πλεονεκτήματα μιας χώρας ορίζονται από την πολιτιστική, γεωπολιτική και συστημική ταυτότητά της. Τα ζωτικά συμφέροντα της χώρας περιστρέφονται γύρω από την αξιοποίηση των συγκριτικών πλεονεκτημάτων της. Που σημαίνει ότι κεντρικός στρατηγικός στόχος της χώρας είναι η μεγιστοποίηση της Ισχύος της.

Το «παιχνίδι» των Διεθνών Σχέσεων είναι διαρθρωτικές κατανομές Ισχύος. Το «κατ' αξίαν» των Κλασικών. Η πραγματικότητα είναι πολύ σκληρή για τις μαλακότητες της Θεωρίας Παιγνίων. Γιατί να μην καταφύγουμε π.χ. στο ες αεί μάθημα του Θουκυδίδη καλύτερα;!

Αυτά ισχύουν παντού και πάντα.

Το θεώρημα:

Η μία και μόνη ορθή στρατηγική μιας χώρας ορίζεται μονοσήμαντα από την πολιτιστική, γεωπολιτική και λαϊκή ταυτότητά της και εξυπηρετεί αυτήν την ταυτότητα.

Συμπέρασμα:

Η πολιτική μιας κυβέρνησης που έρχεται σε αντίθεση προς την αντικειμενική στρατηγική της χώρας είναι είτε αδύναμη είτε προδοτική. Εάν αυτή η δυσαρμονία είναι μόνιμο φαινόμενο σημαίνει ότι υπάρχει Καθεστώς στην εν προκειμένω χώρα χωριστό από την πολιτισμική ταυτότητα, τη γεωπολιτική ιδιότητα και τη λαϊκή βούληση της χώρας.

Και ποια είναι η εφαρμογή της γενικής αρχής εθνικής στρατηγικής στην περίπτωση της Ελλάδας;

Η Δύναμη της Ελλάδας εξαρτάται από την ανάπτυξη της Ελληνικής πολιτισμικής ταυτότητας, από τη σθεναρή έκφραση της γεωπολιτικής του χώρου και από την εμπέδωση συστήματος που να ταιριάζει στον Λαό.

Άρα η αντικειμενική εθνική στρατηγική βασίζεται στην απόσχιση του Ευρωπαϊσμού από τους Ελληνικούς ώμους: μια αποφασιστική Σεισάχθεια από τον πολιτισμικό, γεωπολιτικό και συστημικό Ευρωπαϊσμό. Μια επαναφορά σε πολιτιστικό Ελληνισμό, σε περιφερειακή γεωστρατηγική και σε οργάνωση της κοινωνίας σε Κράτος όπως ταιριάζει στον Ελληνικό Λαό.

Και πάμε στα άμεσα τρεχούμενα.

Ελληνική στρατηγική σημαίνει:

(1) Σεισάχθεια από το οικονομικό χρέος.

(2) Σεισάχθεια από το Ευρώ, το νομισματικό βάρος, ένα νόμισμα που δεν μπορεί να εξυπηρετήσει τα συμφέροντα της παραγωγικής οικονομίας μας. Και

(3) Σεισάχθεια από το Καθεστώς, το Σύστημα του Κατεστημένου στη χώρα.

Οι τρεις Σεισάχθειες αλληλοσυμπληρούνται και αλληλοενισχύονται. Με ένα χτύπημα βγαίνουμε από το Ευρώ και υποτιμούμε το εθνικό νόμισμα, χρεωκοπούμε μέγα μέρος του χρέους και ξεριζώνουμε τη στενή ολιγαρχία που καταδυναστεύει τον τόπο. Με όλα απελευθερώνουμε την δημιουργικότητα του Έλληνα, την παραγωγικότητα και ανταγωνιστικότητα της οικονομίας, την στοχαστική πρωτοβουλία σε επιχειρηματικότητα και εργασία, σε βιομηχανία, βιοτεχνία και εμπόριο, σε παιδεία και έρευνα και πολιτισμό. Ταυτόχρονα αναδομούμε το Κράτος γκρεμίζοντας τις πελατειακές δομές των οποίων η ύπαρξη στηρίζεται στην στενή, ολιγάριθμη και ανίκανη ολιγαρχία. Τσακίζοντας αυτήν εξαρθρώνουμε την συστημική διαπλοκή και την συνεπακόλουθη διαπεραστική διαφθορά.

Απέναντι στην Ελληνική αυτή στρατηγική, τι λένε οι πολιτικές των Κυβερνήσεων στη χώρα, μετά το ξέσπασμα της σοβούσης κρίσης σε όλη την καταγιγιστική της ένταση;

Η προηγούμενη Κυβέρνηση είχε πολιτική που συνοψίζεται στην αρχή: **Παραμονή στο Ευρώ με κάθε κόστος σε συνεννόηση με τη Γερμανία.**

Η νέα Κυβέρνηση φαίνεται ότι έχει υιοθετήσει την αρχή: **Παραμονή στο Ευρώ με κάθε τρόπο σε συνεννόηση με τους «Φεντεραλιστές», τους Ευρωπαϊστές.**

Αμφότερες οι πολιτικές αυτές συγκρούονται με την αντικειμενικά οριζόμενη εθνική στρατηγική της Ελλάδας.

Η πολιτική που συνδυάζεται με τη σταθερή αυτή εξ αντικειμένου Στρατηγική της χώρας και συνιστά τη μόνη οδό σωτηρίας λέει όπως έχω αναλύσει πολλές φορές: **Έξοδο από το Ευρώ σε συνεννόηση με τη Γερμανία.**

Εύλινες ανοησίες εξακολουθούν να κυριαρχούν στην πολιτική μας σκηνή.

«Η Ευρώπη είναι αδιαίρετη».

Θεοί Σωτήρες βοηθήστε!...

Να πει ένας πιστός ότι η Τριάδα είναι αδιαίρετη να το καταλάβω. Να το πει ένας οικονομολόγος για την Ευρώπη, θέλει

θεραπεία. Να το πει ένας πολιτικός – δύο τινά, ή πάσχει από ιδεοληψία ή δείχνει έσχατη υποκρισία. Και στις δυο περιπτώσεις είναι επικίνδυνος, από βλακεία στη μια περίπτωση, για προδοσία στην άλλη.

Η Ευρώπη ως πολιτισμική οντότητα ήταν, είναι και θα είναι διαιρεμένη, κατά ζώνες στα σημεία του ορίζοντα (Βορράς, Νότος, Δύση, Ανατολή) και κατά μείζονα και ελάσσονα κράτη-έθνη.

Η Ευρώπη ως γεωγραφική και ιστορική οντότητα ήταν, είναι και θα είναι βαθύτατα διαιρεμένη από βουνά και θάλασσες, με κυμαινόμενες στο χρόνο πλημμυρίδες και αμπώτιδες συνολικής ισχύος, ποικίλης φυσιογνωμίας, εδώ και εκεί.

Η Ευρώπη ως θεσμική οντότητα ήταν, είναι και θα είναι διαιρεμένη: τώρα έχουμε χώρες Ευρωπαϊκές εκτός Ε.Ε., και χώρες της Ε. Ε. εκτός Ευρωζώνης.

Η Ε.Ε. θα χαλαρώσει σε μια Κοινή Αγορά. Οι δε ασφυκτικές πιέσεις στην Ευρωζώνη θα την κάνουν να συρρικνωθεί στα όρια μιας ορθολογικής ζώνης βέλτιστης νομισματικής ένωσης – που τώρα δεν είναι.

Η λογική θα επικρατήσει επί της Ιδεοληψίας ακόμη και στην Ευρωπαϊκή ουσιαστική τεχνητότητα.

Η μετατροπή της Ευρωζώνης σε περιοχή βέλτιστης νομισματικής ένωσης είναι και επιτακτική προϋπόθεση ανταγωνιστικής οικονομικής ισχύος μέσα στο παγκοσμιοποιημένο περιβάλλον το οποίο προκαλεί αναδιάταξη των σχετικών θέσεων μεταξύ των περιφερειακών υποσυστημάτων του οικουμενικού πεδίου. Οι μεγάλες Ευρωπαϊκές χώρες χάνουν συνεχώς έδαφος στην κατανομή αυτή από το 1913. Η μόνη οδός αναστροφής αυτής της τάσης δεν είναι η Ένωση όλης της Ευρώπης κατά τα ιδεολογήματα των δεκαετιών μετά το

1950 τα οποία εξυπηρετούσαν άλλους σκοπούς, αλλά η σύμπληξη μιας ισχυρής ομάδας δυναμένων και βουλομένων περί την Γερμανία.

Η Γερμανική πολιτική ευρίσκεται σε αρμονία προς την αντικειμενική Στρατηγική της Γερμανίας, δηλαδή εξυπηρετεί τα ζωτικά της συμφέροντα. Βολεύει και χώρες οι οποίες ταιριάζουν προς τη Γερμανική ταυτότητα ή μπορούν να κάνουν τις θυσίες που η συμμόρφωσή τους προς αυτήν συνεπάγεται χωρίς βλάβη της δικής τους εθνικής ταυτότητας.

Χαιρόμαστε για αυτό και συγχαίρουμε τους Γερμανούς. Κάθε χώρα προοδεύει όταν υφίσταται η στενή αντιστοιχία μεταξύ ακολουθούμενων πολιτικών και της αντικειμενικής Στρατηγικής που εξήγησα. Στην Γερμανία συμβαίνει αυτό. Στην χώρα μας το Καθεστώς δεν «ακουμπάει» στην Ελλάδα. Και ο Λαός είναι εναντίον του. Πατριωτισμοί της Επαιτείας δεν πιάνουν πια. Αλλά ούτε και Σοσιαλισμοί της Καρπαζιάς.

Η Κυβέρνηση φαίνεται έχει λάθος Πολιτική στα μεγάλα θέματα που προσδιόρισα. Φαντάζει εγκλωβισμένη στον Ευρωπαϊσμό του Καθεστώτος. Αν είναι έτσι, θα το συντηρήσει κιόλας. Χρέος και Ευρώ και Ολιγαρχία πάνε μαζί.

Και η τακτική ακόμη της Κυβέρνησης στον χειρισμό του μείζονος θέματος που εκλήθη ευθύς να αντιμετωπίσει είναι θλιβερά άστοχη και ανεπιτυχής. Τροχιοδρομήθηκε με δική της επιλογή και ευθύνη σε μια διαδικασία κατ' ουσίαν αναβλητικότητας (με εναλλαγή σκληρών και μαλακών θέσεων), η οποία, δεδομένης της Ευρωπαϊκής κατάστασης και της πολιτικής της, συνεπάγεται την συνεχή χειροτέρευση των όρων πιθανής συμφωνίας σε κάθε επόμενο στάδιο της επιμηκνόμενης «διαπραγματεύσεως». Αυτούπονομεύτηκε με ένα τραγικό τρόπο που ούτε

οι χειρότεροι εχθροί της δεν θα μπορούσαν να κάνουν απ' ευθείας. Σε συνέπεια απώλεσε δια μιας την αξιοπιστία της.

Θα έλεγα ότι χρειάζεται καινούρια αρχή, με νέους ανθρώπους. Άμεση βελτίωση της ποιότητας των τακτικών χειρισμών της. Προσαρμογή της πολιτικής της στην αντικειμενική Ελληνική στρατηγική.

Θα έλεγα. Αλλά η Κυβέρνηση υπό το βάρος των ευθυνών της φαίνεται να λυγίζει, και προέβη στην επιλογή Προέδρου Δημοκρατίας υπό το κράτος πανικού.

Η Κυβέρνηση φαίνεται να ηττήθηκε πριν καλά- καλά ξεκινήσει.

Τὸ δ' εὖ νικάτω.

Απόστολος Πιερρής

Δωρικές και Ολυμπιακές Μελέτες

Η Μορφολογία

του Δωρικού και του Ιωνικού Ρυθμού

στην Πρώιμη Αρχαϊκή Γλυπτική

I

18 Φεβρουαρίου 2015

“Der griechische Tempel ist ein hohes Lied auf die Würde der Form im Dienste einer grossen Bedeutung und eine Lehre dafür, dass die Hoheit eines Werkes der Architektur nicht durch die materialistischen Begriffe der Zweckmässigkeit und der Materialgerechtigkeit oder die absolute Originalität bestimmt wird. Die Saeulenhalle ist ein Schmuck, ein Kosmos im Sinne des Aristoteles, der um der Grossartigkeit der Wirkung willen ueber das Notwendige hinausgeht”.

Griechische Tempel, aufgenommen von W. Hege, beschrieben von G. Rodenwaldt, 1941, pp. 13-4.

Φιλολογικές πηγές και αρχαιολογικά δεδομένα συγκλίνουν στην αναγνώριση και κατανόηση του μείζονος γεγονότος στην ιστορία του Ελληνισμού: στην ανάδυση της Μορφής υπό την πνοή του Δωρικού βιώματος της ύπαρξης. **Το βίωμα του Κάλλους ενέπνευσε Έρωτα ο οποίος εμφύσησε Μορφή στην ανθρώπινη δημιουργία, όπως η ουσία του όντος συνίσταται στη Μορφή του. Γι’ αυτό και η ανάδυση της Μορφής υπό το Πνεύμα του Κάλλους συγχρονίζεται με την ανύψωση του Έρωτος σε πρώτιστη κοσμογονική αρχή (ΗΣΙΟΔΟΣ).**

Το μέγα γεγονός της ανάδυσης της Μορφής την οποία παρακολούθησαμε στα ορειχάλκινα ειδώλια της Ολυμπίας συνέβη κατά το τελευταίο τέταρτο του 8ου π.Χ. αιώνα. Το 724 π.Χ. (ή 720) αρχίζει η

τέλεια γύμνωση του σώματος στους Ολυμπιακούς αγώνες με Σπαρτιατική πρωτοβουλία και Μεγαρική πρωτοακολουθία. Το φαινόμενο διαδίδεται σαν αστραπή στον Ελληνικό νέο «Κόσμο»: είναι η έκφραση του Δωρικού βιώματος του Κάλλους. Η σφύζουσα ακμή της νεότητας συνειδητοποιείται ως αρχέτυπο κάλλους, ως Απόλλων.

Προς το τέλος του 8ου αιώνα τοποθετείται και η ποιητική δημιουργία του Ησίοδου. Οι αρχαίοι λόγιοι της Ελληνιστικής εποχής συμπέραναν την Ησιόδεια χρονολογία από το ότι στις «Ηοίες» του περιγράφει τον Ιππομένη να τρέχει γυμνός στον αγώνα δρόμου προς την Αταλάντη: *«νεώτερος οὖν Ησιόδος [από την 14η Ολυμπιάδα, 724 π.Χ.] γυμνὸν εἰσάγων Ἴππομένη ἀγωνιζόμενον Ἀταλάντη»* (Fr. 74 West-Merkelbach). Στη «Θεογονία» του Ησίοδου ο Έρως ανήκει στις πρώτιστες κοσμογονικές αρχές μαζί με το Χάος και τη Γη. Η Κοσμογονία αρχίζει μετά τις τρεις αυτές υπέρτατες και αδημιούργητες οντολογικές αρχές. Πιθανόν τότε και ο Ορφισμός λαμβάνει την πρώτη του Ελληνική διαμόρφωση με την ταύτιση του Πρωτόγονου και Φάνητα με τον Έρωτα.

Κάλλος είναι η επιφάνεια του Απόλυτου. Θεότης και Ανθρωπότης συμπίπτουν κατά την αποκάλυψη του Είναι στο φαίνεσθαι της οργώσης νεότητας. Απόλλων και Κούρος τίθενται στην εστία της Ελληνικής δημιουργίας ως αρχέτυπα κάλλους. Η πλαστική αναδεικνύεται σε τέχνη-κλειδί για τον Ελληνισμό.

Από τις αρχαίες πηγές διακρίνονται δυο γραμμές στην πλαστική ευθύς εξ αρχής, με προτεραιότητα της μιας εξ αυτών.

Οι Σκύλλης και Δίποινος από τη Δωρική Γόρτυνα της Κρήτης αρχίζουν την Πελοποννησιακή Σχολή με δράση στην Αργολίδα, Κορινθία, Σικυώνα. [Άγαλμα Αθηνάς στις Κλεωνές, Πausανίας II, 15, 1 = 323 Overbeck. Αγάλματα Διοσκούρων, υιών και γυναικών τους στο Άργος, Πausανίας II, 22, 5 = 324 Overb. Ανδριάς Ηρακλέους στην Τίρυνθα, ξόανο της Μουνυχίας Αρτέμιδος στη Σικυώνα, Κλήμης Αλεξανδρεύς,

Προτρεπτικός IV p. 42 Potterus = 325 Oberb. Ο Ηρακλής επιχρυσωμένος ορειχάλκινος που αναφέρει ο Moses από την Chorene στην Αρμενική Ιστορία του (326 Oberb.) πρέπει να είναι χρυσόξυλο ξόανο, αν η πληροφορία είναι αξιόπιστη. Μαζί με παρόμοια αγάλματα του Απόλλωνα και της Αρτέμιδος, ήταν αφιερωμένος στη Λυδία. Αυτό σημαίνει την επίδραση της Δωρικής μορφοπλασίας στον Ιωνικό κόσμο και αισθητικότητα.

Η πληροφορία του Κεδρηνού για άγαλμα της Λινδίας Αθηνάς «τετράπηχυ ἐκ λίθου σμαράγδου, ἔργον Σκύλλιδος καὶ Διποίνου τῶν ἀγαλματοργῶν» (327 Oberb.), το οποίο υπήρχε στο Παλάτι του Λάυσου στην Κωνσταντινούπολη είναι ενδιαφέρουσα για έναν αριθμό λόγων. Πρώτον, το μέγεθος, ~1.80 m, μνημειακού χαρακτήρα. Δεύτερον, το υλικό, πράσινη πέτρα ή μάρμαρο μάλλον, «σμάραγδος» υπό αυτήν την έννοια. Τέτοιο μάρμαρο ήταν το Λακωνικό (Plinius, *Historia Naturalis*, XXXVI, 55). Τα λατομεία υπήρχαν στις Κροκεές προς το Γύθειο, Πausanias III, 21, 4; cf. II, 3, 5. (Υφίστανται τα σημάδια τους και σήμερα. Cf. A. Rouveret, *ad loc.* στην έκδοση Budé του Plinius, XXXVI, p. 174). Τρίτον, ένα χρονολογικό θέμα: το άγαλμα παραδίδεται ότι στάλθηκε από Αιγύπτio Φαραώ στον Κλεόβουλο τον Λίνδιο, τον σοφό και τύραννο της Λίνδου – άρα κατά τις αρχές του 6ου αι. π.Χ. Βέβαια ο Φαραώ φέρεται να είναι ο Σέσωστρις, πιθανώς ο III και Μέγας εννοείται (~ 1887-1849 π.Χ.), πράγμα αδύνατον. Η πληροφόρηση του Κεδρηνού είναι συγκεχυμένη. Αφήνοντας την Αιγυπτιακή διάσταση του θέματος εκτός συζήτησης, μένουμε με ένα έργο μνημειακής γλυπτικής στη Λίνδο της Δωρικής Ρόδου με πιθανή Σπαρτιατική προέλευση και πάντως εγγραφόμενη στην παράδοση του Σκύλλιδος και Διποίνου. Αλλά στο σύνολο καλύτερα να συνδυάσουμε την πληροφορία με την εμφάνιση της μνημειακής γλυπτικής στην Πελοπόννησο, στις αρχές του 7ου αιώνα.

Η δράση του γλυπτικού ζεύγους επικεντρωνόταν στη Σικυώνα και στην Κορινθιακή ζώνη επιρροής όπως έχω αναπτύξει σε προηγούμενη μελέτη (Plinius XXXVI, 9 και 14 (321 και 322 Overbeck). Η μνεία του Plinius, ότι οι Σκύλλης και Δίποιος εγγράφονται χρονολογικά στην 50η Ολυμπιάδα (580 π.Χ.) είναι προφανώς λανθασμένη. Έδειξα στην προηγούμενη μελέτη που ανέφερα, ότι ο Δίποιος και Σκύλλης ανήκουν στο δεύτερο μισό του 8ου αιώνα με σειρά από μαθητές τους επίσης τοποθετούμενους προς το τέλος του αιώνα και την τροπή του προς τον επόμενο.

Η πρώτη φορά στη Σχολή των Σκύλλιδος και Διποίνου αποτελείται σε σημαντικό βαθμό από Λακεδαιμόνιους: Ήγυλος και Θεοκλής (328 και 329 Overb.), Δόντας (330 Overb.), Δορυκλείδης και Μέδων (331 Overb.). Τα έργα που αναφέρονται σε αυτούς είναι ξόανα, από κέδρο ή έβενο ή χρυσοκέδρινα ή χρυσελεφάντινα.

Τα γνωστότερα έργα (από φιλολογικές πηγές) του Σμύλιδος ο οποίος τοποθετείται στην αρχή της Αιγινήτικης πλαστικής (αναγόμενος εις μαθητεία Δαιδάλου, του εκπροσώπου και αρχετύπου της Γεωμετρικής τέχνης) είναι επίσης ξόανα (340 - 344 Overb.). Η ίδια η μορφή του αγάλματος του Απόλλωνος στη Δήλο που αποδίδεται στους Τεκταίο και Αγγελίωνα (335 Overb.) μαθητές του Διποίνου και Σκύλλιδος, υποδηλώνει ότι ήταν ξόανο: είναι πολύ σύνθετη για οτιδήποτε άλλο εκείνη την εποχή. Ο Κρητικός Χειρίσοφος φέρεται ως δημιουργός αγάλματος, επίχρυσου ξοάνου, Απόλλωνος στον Ναό της Αφροδίτης στην Τεγέα (345 Overb.). Θα πρέπει να τοποθετηθεί πιθανότατα στην έναρξη της μνημειακής γλυπτικής, αφού λίθινο άγαλμά του είχε στηθεί παρά το του Απόλλωνος ποίημά του.

Ο Κλέαρχος από το Ρήγιο της Μεγάλης Ελλάδος έφτιαξε άγαλμα του Διός χάλκινο, κατασκευασμένο εξ ελασμάτων συνηρμοσμένων. Βρισκόμαστε σε εποχή προ της ανακάλυψης της τεχνικής χύσεως του

χαλκού και του «χαμένου κηρού» στη δημιουργία ορειχάλκινων αγαλμάτων, δηλαδή προ του Ροίκου και Θεοδώρου. Ο Κλέαρχος εθεωρείτο μαθητής του Διποίνου και Σκύλλιδος ή και αυτού του Δαιδάλου (332 Overb.), εννοώντας αναγωγή στην γραμμή που άρχιζε με τους Δίποινο και Σκύλλι. Ο Κλέαρχος καταγραφόταν ως μαθητής του Ευχείρου Κορινθίου, αυτός δε των Σιάδρα και Χάρτα Σπαρτιατών (333 Overb.). Έχουμε εδώ μια ακόμη μαρτυρία για την έντονη Σπαρτιατική παρουσία στην αρχή της Αρχαϊκής πλαστικής. Αν ο Σιάδρας και Χάρτας τοποθετηθούν στην πρώτη φορά της Πελοποννησιακής γλυπτικής και προς το τέλος της (~ 700 π.Χ.) τότε ο Εύχειρος ανήκει στο 660 π.Χ. και ο Κλέαρχος στο 620 π.Χ. (Μεταξύ του Κλέαρχου και του Πυθαγόρα θα πρέπει να υποθέσουμε τότε δυο-τρεις ακόμη διαδοχές και όχι άμεση μαθητεία όπως περιγράφει ο Πausanias VI, 4, 4). Αλλά πάντως τεκμηριώνουμε τη συνέχεια της Πελοποννησιακής γλυπτικής από Σπάρτης εις Κόρινθο, σημεία όπου η ενεργός παρουσία των Σκύλλιδος και Διποίνου και της «Σχολής» τους είναι καθοριστική.

Η σημασία της Σπάρτης στην πλαστική της πρώιμης Αρχαϊκής Εποχής μαρτυρείται και από τον Ναό της Πολιούχου και Χαλκιοίκου Αθηνάς στην Ακρόπολη της Σπάρτης. Ήταν επενδεδυμένος με πλάκες χάλκινες ανάγλυφες. Δημιουργοί τους, και κατασκευαστής του ορειχάλκινου αγάλματος της θεάς, ήταν ο Σπαρτιάτης Γιτιάδας, ένας πολυσχιδής καλλιτέχνης, επίσης ποιητής και μουσικός (Πausanias III, 17, 2 = 357 Overb.).

Ως προς τη χρονολόγησή του έχουμε τη φιλολογική μαρτυρία για τους κολοσσικούς χάλκινους τρίποδες και τα υπ' αυτούς θεία αγάλματα στο Αμυκλαίο της Σπάρτης. Υπήρχε σειρά από τρίποδες, αλλά τους τρεις πρώτους ανέθεσαν οι Λακεδαιμόνιοι ως δεκάτη από τη νίκη τους κατά τον Μεσσηνιακό Πόλεμο (Πausanias III, 18, 7 = 358 Overb.). Τους δυο πρώτους και τα αγάλματα της Αφροδίτης και Αρτέμιδος υπ' αυτούς εποίησε ο

Γιτιάδας, τη δε τρίτη συζυγία τρίποδος και αγάλματος Κόρης ή Δήμητρος ο Αιγινήτης Κάλλων. Από την αναφορά της Ιθώμης στην αντίστοιχη διήγηση του Πausανία (IV, 14, 2 = 359 Overb.) προκύπτει ότι ο εννοούμενος Μεσσηνιακός Πόλεμος είναι ο Πρώτος (743-723 π.Χ.). Αλλά ο Κάλλων είναι κατά πολύ μεταγενέστερος, ανήκων στη φορά του Κανάχου προ της περιόδου των Όνατα, Ηγία και Αγελάδα. Ο τρίτος τρίπους λοιπόν ή δεν φτιάχτηκε από τον Κάλλωνα ή προσετέθη πολύ αργότερα από το τέλος του πολέμου, οπότε έγινε και το άγαλμα της Κόρης ή Δήμητρος υπ' αυτόν.

Αν η αφιέρωση της δεκάτης έγινε λίγο μετά τη λήξη του πολέμου από τον Γιτιάδα, φθάνουμε στους χρόνους της τροπής των αιώνων γύρω στο 700 π.Χ. και στη φορά των μαθητών του Σκύλλιδος και Διποίνου. Τα αγάλματα υπό τους τρίποδες θα ήταν στο ήμισυ περίπου του φυσικού μεγέθους και λίθινα. Ο Γιτιάδας λοιπόν ανήκει στην προαρχή της μνημειακής γλυπτικής και στην ιδιαίτερη φορά των πολλών Σπαρτιατών πλαστοργών εκείνης της εποχής. Για το πρώιμο της χρονολόγησης συνηγορεί και η αναθηματική προσφορά γιγαντιαίων τριπόδων στον Δωρικό πολεμικό θεό του Αμυκλαίου. Με μια μεγάλη νίκη και επέκταση της Σπαρτιατικής επικράτειας ταιριάζει και η χαλκίοικος Αθηνά της οποίας τη χάλκινη ανάγλυφη διακόσμηση εξετέλεσε ο Γιτιάδας. Τη Χαλκίοικη Αθηνά μιμήθηκε μερικά χρόνια αργότερα ο τύραννος της Σικυώνας Μύρων οικοδομώντας θησαυρό στην Ολυμπία με δυο θαλάμους επενδεδυμένους με χαλκό, τον ένα Δωρικού τον άλλο Ιωνικού ρυθμού εις ανάμνηση της Ολυμπιακής νίκης του στην αρματοδρομία την 32η Ολυμπιάδα (648 π.Χ.) (Πausανίας VI, 19, 1).

Σε αυτό το πλαίσιο γεννήθηκε η μνημειακή γλυπτική σε λίθο και μάρμαρο, ως κατευθείαν απόγονος της ξοανοεργίας. Και στις δυο τεχνικές το έργο προκύπτει δια ξέσεως ή σμίλευσης, αφαιρώντας υλικό ώστε να αναδυθεί η μορφή. Πρόκειται κυριολεκτικά και

μεταφορικά για τη Φανέρωση του όντος εν επιφάνεια, για την αποκάλυψη του κεκρυμμένου, για την επι-φάνεια του Απόλυτου εν κάλλει. Γι' αυτό η γλυπτική αποτέλεσε τη χαρακτηριστική τέχνη του Ελληνισμού. Και η αρχιτεκτονική είναι εδώ γλυπτική: ο Ναός συνίσταται κυρίως στην αποκάλυψη της εξωτερικής επιφάνειάς του, στο πέρας του.

Στην Πελοποννησιακή Σχολή αντιπαρατίθεται η Ιωνική του Μέλα, Μικκιάδη, Αρχερμου, Αθήνιδος από τη Χίο (cf. προηγούμενη μελέτη μου). Ο Δωρισμός της Πελοποννησιακής Σχολής επέδρασε στο Ιωνικό έδαφος. Από δείγμα αυτής της επίδρασης είναι η παρουσία έργων του Σκύλλιδος και Δίποινου στη Λυδία και Λίνδο. Από τη γονιμοποίηση του Ιωνικού από το Δωρικό γεννήθηκε ο Ιωνικός ρυθμός στη γλυπτική, όπως αντίστοιχα και στην αρχιτεκτονική. Η διαφορά χρονικής φάσεως στις δυο εξελίξεις είναι μικρή, λίγες δεκαετίες. Η Πελοποννησιακή γλυπτική τίθεται να ανίσταται στις αρχές του 7ου αιώνα, και στο πρώτο τέταρτο (~675 π.Χ.) αναφύεται η Ιωνική. Τότε μαζί γεννώνται Μνημειακή Γλυπτική και Αρχιτεκτονική.

Του Δωρικού ρυθμού χαρακτηριστικό σωζόμενο δείγμα, από το τέλος της πρώτης περιόδου ανάπτυξης, κατά το έσχατο τέταρτο του 7ου αιώνα π.Χ., είναι τα αγάλματα του Κλέοβι και του Βίωνα από τον Αργείο [Πολύ]μήδη στους Δελφούς ύψους περί τα 2 m, από νησιωτικό (όπως φαίνεται) μάρμαρο. (Fr. Gerke, *Griechische Plastik in archaischer und klassischer Zeit*, Tafel 4; A. Stewart, *Greek Sculpture*, Plts. 56-7; G.M.A. Richter, *The Sculpture and Sculptors of Greece*, Figt. 151; G. M. A. Richter, *Kouroi*, Figs. 78 – 83; Fr. Matz, *Die geometrische und die frueharchaische Form*, Tafeln 43 – 46; E. Buschor, *Frühgriechische Jünglinge*, Tafn. 39-42; L. Alscher, *Griechische Plastik*, Band I, *Monumentale Plastik und ihre Vorstufen in der griechischen Fruehzeit*, Abb. 70a - i).

Αρχίζοντας ατυπικά από το πρόσωπο, εντυπωσιάζει η ένταση της προβολής προς τα έξω όχι απλά της ψυχής, αλλά της ίδιας της ύπαρξης του όντος. Έχει επιτευχθεί με μοναδική ενάργεια η απόδοση της ενέργειας του Είναι, κάτι που προσπαθούσαν να εκφράσουν τα γουρλωτά μάτια και τα γωνιώδη περιγράμματα των όψεων ήδη στην ώριμη και τελευταία Γεωμετρική περίοδο. Το στόμα είναι ηδονικό, τα μήλα του προσώπου εξηρμένα, απομένει αρκετή γωνιακότητα στο περίγραμμα, το οποίο επί πλέον παρουσιάζει μια ελεγχόμενη πολυγωνικότητα, η γραμμή από άκρα ρίνα σε έξω τέλος του οφθαλμού σπάει ελαφρά σε τρία σημεία, στο εσωτερικό άκρο των ματιών και στην κορυφή της οφρύος. Η κόμμωση είναι περίτεχνη, υπενθυμίζει την δαιδαλικότητα στην σχηματοποίησή της, έχει όμως ζωντανό όγκο. Τα αυτιά έξοχα σχηματισμένα. Βάθος και πλάτος προσώπου και κεφαλής συνδυάζονται καλά. Οι οφθαλμοί μεγάλοι φανερώνουν μαζί με όλο το πρόσωπο το Είναι. Τίποτα δεν υπάρχει κρυφό, γιατί η ύπαρξη είναι φανέρωση και η μορφή επι-φάνεια. Εδώ δεν έχουμε κάποιο νεαρό που υπάρχει και έχει αυτές κι εκείνες τις ιδιότητες, αλλά συναντούμε αυτή καθ' εαυτή την νεότητα που είναι σε αυτό το κομμάτι μάρμαρο.

Το ίδιο στο σώμα. Το κάλλος φανερώνει ότι υπάρχει, το κάλλος ζωντανεύει το μάρμαρο, η άρρενική σωματότητα υπάρχει εδώ. Η τεκτονική του σώματος είναι χαρακτηριστικά αυτή που έχω περιγράψει για την Δωρική Πελοποννησιακή γλυπτική. Το σώμα διαρθρώνεται ισχυρά, τα μέλη έχουν ιδιο-υπόσταση, χωρίζονται από τα γειτονικά τους, και όταν δεν γίνεται πλαστική διαφοροποίηση χαράσσεται το περίγραμμα, όπως στο άνω όριο των κοιλιακών μυών και στην λευκή γραμμή ή στο επάνω μέρος των γονάτων. Την σχετική προωμότητα υποδηλώνουν η κάποια μικροσωμία του κορμού ως προς τα σκέλη, και η κάποια επίσης συγκριτική, αισθητική μεγαλοκεφαλία. Οι μύς του στέρνου είναι εξαιρετικά ανεπτυγμένοι και εμφατικοί στην ταυτόχρονη

πλατυστερνία του κορμού, οι γλουτοί σφαιρούνται εξοιδαίνοντας μεγαλόπρεπα, οι μηροί στιβαροί και στα πλάγια υπερβολικοί σημαίνοντας υπεραίρουσα ακμή γυμναστικής ακμής. Η οπίσθια όψη από μασχάλες και κάτω είναι διαμορφωμένη σαγηνευτικά, τα χέρια ρωμαλέα. Τα αιδoια μεγάλα και τονισμένα, λείπουν οι φαλλοί. Το δέσιμο της όλης μορφής δεν γίνεται από μια ρέουσα συνεχή εύγραμμο περιγραμματική συμπερίληψη του όλου αλλά από την αρμονική συνδιάταξη εξόχως ανεπτυγμένων μελών των οποίων οι μυϊκές μάζες διογκώνονται από υπεργύμναση σε αισθητικά τέλειες συμμετρίες και αναλογίες. Η μόνη περιγραμματική καμπύλη που επιβάλλεται και δελεάζει είναι από τις μασχάλες μέχρι τους γοφούς στην εμπρόσθια και οπίσθια όψη. Τα γόνατα σχηματοποιούνται για την διάρθρωση της μορφής, ενώ οι κνήμες είναι επίσης καθ' εαυτές υπέροχες.

Τα αγάλματα πνέουν την δύναμη του Είναι, την ακμή της νεότητας, την τελειότητα της σωματικής φανέρωσης του Απόλυτου, το σέβας προς το σφρίγος του άνθους ως αποκάλυψης θεότητας, το δέος και τον έρωτα προς την Απολλώνια επιφάνεια του όντος στην χρονική προβολή της αιωνιότητας.

ΤΟ ΣΕΜΙΝΑΡΙΟ

Την **Πέμπτη 19 Φεβρουαρίου, στις 8.30 το βράδυ**, αρχίζουμε το τρίτο μέρος της φετινής μας έρευνας πάνω στο νόημα της ιστορίας.

Μετά τις προκαταρκτικές αναζητήσεις των δύο προηγούμενων μερών, θα επιχειρήσω να συμπεριλάβω σε ένα ενιαίο πλάνο την ιστορία του Ελληνισμού ως προοίμιο της γενικής θεωρίας της ιστορίας που θα εξειδικεύσω στο τέταρτο και τελευταίο μέρος τα περιόδου μέχρι το καλοκαίρι σύμφωνα με το πρόγραμμα.

Θα διευκολυνθούμε στην ανάλυση της γενικής θεωρίας με την απασχόλησή μας στο πεδίο που έχουμε ήδη για χρόνια από διάφορες απόψεις θεωρήσει, αυτό του Ελληνισμού ως απόλυτου πολιτισμικού μεγέθους.

Η ιστορία είναι ιστορία πολιτισμών, και η ιστορία του πολιτισμού είναι η εκτύλιξη αυτών που περιλαμβάνονται δυνάμει σε ένα συστατικό βίωμα όπως η δρύς στον σπόρο της.

Ο γενικός τίτλος του τρίτου μέρους των σεμιναρίων μας που θα μας απασχολήσουν τις επτά επόμενες Πέμπτες είναι:

Η Δύναμη του Τέλους: Ιστορία του Ελληνισμού.

Θα εξηγήσω τον συνοπτικό τίτλο και θα διαπραγματευθώ το ειδικό θέμα της πρώτης μας συνάντησης επ' αυτού:

*Οι Προολύμπιες Απαρχές:
Κυκλαδικός, Μινωικός, Αχαιικός Πολιτισμός
(c. 3000 π.Χ. – 1100 π.Χ.)*

Λόγω της κρισιμότητας των τρεχουσών εξελίξεων για την χώρα, θα τις συζητήσουμε τόσο από την άποψη της αιωνιότητας όσο και στην λογική του χρόνου. Θα είναι και παράδειγμα εφαρμογής της ιστορικής μεθόδου που συνεπάγεται η θεωρία της ιστορίας την οποία μελετάμε εφέτος.

Σχετικό επικαιρικό μανιφέστο έχω επισυνάψει στο πρώτο μέρος του παρόντος ως κείμενο εργασίας.

Τα Σεμινάρια γίνονται στην Αίθουσα Διαλέξεων του Μεγάρου Λόγου και Τέχνης, Πλατεία Γεωργίου Α', 2^{ος} όροφος.

Η είσοδος είναι ελεύθερη.